

[eu och facket]

EU är ett marknadstalibanskt stormaktsprojekt

Nyligen antog EU:s ledare en strategi för att öka jobb och tillväxt i EU till år 2020. Den framhåller att lönerna ska sättas lokalt och att den offentliga sektorn kan användas för att hålla nere lönerna på hela arbetsmarknaden.

Lönenivåer hör uttryckligen till de frågor som EU inte får lagstifta om. Men genom den så kallade öppna samordningsmetoden har EU ett instrument för att påverka medlemsstaterna även i frågor som dessa. Den går ut på att ministerrådet utfärdar rekommendationer och riktlinjer, som inte är rättsligt bindande men som i realiteten ändå har en påverkan genom det politiska tryck som EU:s institutioner kan utöva med stöd av riktlinjerna.

De riktlinjer för medlemsstaternas ekonomiska politik som stats- och regeringscheferna enades om vid toppmötet den 17-18 juni är en del av EU 2020.

I riktlinje 2 med rubriken "Hantera makroekonomiska obalanser" rekommenderas medlemsstaterna bland annat att "främja rätt ramvillkor" för löneförhandlingssystemen och en utveckling av arbetskraftskostnaderna som är förenliga med prisstabilitet, produktivitetstrender på medellång sikt och behovet av att minska makroekonomiska obalanser. De här "lönesättningsramarna" ska göra det möjligt med en lönebildning som har hänsyn till skillnader i kompetens, lokala arbetsmark-

nadsvillkor och de stora skillnaderna i ekonomiska resultat mellan regioner, sektorer och företag i samma land. Här sägs också att "en lämplig lönesättning" i den offentliga sektorn bör ses som en viktig signal för att trygga återhållsamhet med löneökningar i den privata sektorn.

Efter att ha tagit del av EU-kommissionens förslag till riktlinjer från april begärde de fackliga centralorganisationerna LO, TCO och Saco att den svenska regeringen skulle försöka på skrivningarna om lönebildningen strukna. De befarar att riktlinjerna ska bli ett allvarligt ingrepp i den svenska modellen.

LO, TCO och Saco menar att det är oacceptabelt att EU överhuvudtaget uttrycker en åsikt om hur kollektivavtal ska utformas eller på vilken nivå de ska slutas. Det är och måste förbli en fråga för arbetsmarknadens parter i medlemsländerna, skrev de i ett gemensamt brev till regeringen i slutet av maj.

Men i den text som antogs av EU:s stats- och regeringschefer i juni hade riktlinjerna tvärtom blivit mer utförliga när det gäller lönebildningen i medlemsstaterna.

– Det här är ju ett direkt omfamnande av Svenskt Näringslivs gamla lönepolitiska modell, säger Claes-Mikael Jonsson, jurist vid LO. Det går helt på tvärs med LO:s linje.

Återigen har det bekräftats att EU är och förblir ett antidemokratiskt och marknadstalibanskt stormaktsprojekt. Frågan är vad som krävs för att LO ska inse detta?

Gösta Torstenson

Bli med i Folkrörelsen Nej till EU:s Fackliga Nätverk

Lavaldomen och EU:s utstationeringsdirektiv visar att EU är ett allvarligt hot mot den svenska arbetsmarknadsmodellen med konflikträtt och kollektivavtal, eller med andra ord ett grundskott mot de landvinningar som svensk fackföreningsrörelse gjort de senaste hundra åren.

Lissabonfördraget, den nya EU-grundlagen, innebär inget skydd för de fackliga rättigheterna såsom det hävdas från LO-ledningen och andra EU-entusiaster. Tvärtom så innebär Lissabonfördraget i praktiken att Lavaldomen och andra antifackliga EU-domar grundlagsfästs, dvs. de blir cementerade och opåverkbara för politiska beslutsfattare.

Och, som vanligt i EU-sammanhang, det kommer mera. Riksdagen har införlivat EU:s tjänstedirektiv i svensk lagstiftning, vilket medför att låglönekonkurrensen kommer att breda ut sig än mer. Regeringen har tillsatt en utredning med uppdrag att föreslå hur EU:s bemanningdirektiv ska implementeras i svensk lagstiftning. EU-kommissionen planerar ett säsongsarbetardirektiv som enligt LO:s Wanja Lundby-Wedin öppnar för "en total avreglering av arbetsmarknaden".

För att bjuda motstånd mot denna förödande utveckling har Folkrörelsen Nej till EU initierat ett tvärfackligt nätverk, Folkrörelsen Nej till EU:s Fackliga Nätverk. Det är öppet för dig som är fackligt aktiv [eller bara medlem] och EU-kritisk. Det kostar ingenting och du behöver inte vara

medlem i Folkrörelsen Nej till EU [men det är inget hinder].

Nätverkets syfte är utbyte av information, kunskapsuppbyggnad samt att anordna och samordna olika aktiviteter. Nätverket har startat som en mejlgrupp för informationsspridning och med att producera ett digitalt nyhetsbrev. Vi kommer också efterhand att anordna seminarier, hearingar, studiecirklar etc, i egen regi eller i samarbete med andra organisationer. Nätverket har också kontakt och samarbete med andra fackligt inriktade EU-kritiska organisationer, såsom Fagbevaegelsen Mod Unionen i Danmark, Trade Unionists Against the EU Constitution i England, PAME i Grekland och Nei til EU:s Faglig utvalg i Norge.

Nätverket administreras av Gösta Torstensson, Folkrörelsen Nej till EU [och passiv medlem i Kommunal]. Du som vill bli med i nätverket mejlar gosta.torstensson@nejtill.eu.se.

Eva Anderzon, Kommunalarbetareförbundet
Jan-Erik Gustafsson, Fackförbundet ST
Jannika Fahlander, Handelsanställdas Förbund
Jannis Konstantis, Fackförbundet Seko
Kent Wahlberg, Livsmedelsarbetareförbundet
Maria Pohn, Vårdförbundet
Mats Norrstad, Lärarförbundet
Pie Blume, Fackförbundet Unionen
Minna Pyykölä, Journalistförbundet
Patrik Ljunggren, Transportarbetareförbundet
Peter Lilja, Industrifacket Metall
Rolf Axelsson, Hamnarbetareförbundet
Magnus Renman, Fackförbundet GS
Lars Lundberg, Byggnadsarbetareförbundet

Laval går igen i globala handelsförhandlingar

EU-domstolens löntagarfientliga domar påverkar de handelsförhandlingar som förs i den så kallade Doharundan och i bilaterala förhandlingar. Mode 4 är det språkbruk som Världshandelsorganisationen [WTO] använder och med det menas ”tillfällig rörelse av fysiska personer över gränserna för att leverera tjänster”.

Mode 4 har lagts till i WTO-dokumenterna som ännu ett sätt att gynna gränsöverskridande tjänstehandel. Mode 1 är gränsöverskridande försörjning [t.ex. via Internet]; mode 2 är konsumtion utomlands [t.ex. utländska studenter]; mode 3 är kommersiell närvaro [t.ex. dotterbolag] och mode 4 är närvaro av fysiska personer [t.ex. löntagare som flyttas över gränserna eller utstationerad arbetskraft på EU-språk].

EU vill ha tillgång till mode 4 i alla handelsavtal som det förhandlar. I förhandlingarna om ett globalt tjänsteavtal [GATS] ingår sedan 2005 tillgång till mode 4 i EU:s förhandlingsunderlag. Mode 4 ingår i alla bilaterala och ekonomiska partnerskapsavtal som förhandlas och dessa går lättare än under Doharundan.

EU har krav på utbildad arbetskraft. Indien har flest efterfrågan på tillgång till mode 4, men texterna om bilaterala avtal som t.ex. mellan EU och Indien är hemliga till förhandlingarna avslutats. Det är svårt att få uppgifter om mode 4 som ofta refereras som känslig information, huvudsakligen därför att förflyttning av människor är en mycket större sak än rörelse av varor, tjänster eller kapital. Det största känsligheten är de potentiellt negativa effekterna på arbetskraften i värdlandet.

INTERN FÖRFLYTTNING AV ARBETSKRAFT INOM ett företag är en kategori som utgör en avgörande del av mode 4, och som tillåter transnationella företag att flytta arbetskraft över gränserna för att profitera på löneskillnader. Det tycks som om medlemsstaternas nationella politik för arbetskraftens rörlighet har betydelse för de åtaganden under mode 4 som EU gör på uppdrag av medlemsstaterna, då sätten att öppna upp för mode 4 varierar för medlemsstaterna.

Den utstationerade arbetskraftens situation är EU:s egen parallell till mode 4. Likartade språk och begrepp används som till exempel ”gränsöverskridande etablering” och ”rörelse av tjänste-

leverantörer”. De utstationerades situation har visat sig vara problematisk. När detta har blivit juridik som EU-domstolens domar i Laval, Viking, Ruffert och Luxemburg fallen har det tydligt visat sig att utslagen går emot arbetskraftens rätt att skydda sina löner och arbetsförhållanden. EU:s utstationerade arbetskraft kan tjäna som en modell för vad som kan komma med mode 4 åtaganden.

EU:s mode 4 erbjudanden är utan kvotering och utan ”ekonomiska behovstester”. Det existerar skilda arbetsförhållanden och lönenivåer i olika länder, och det finns platser där löntagarna har tillkämpat sig mycket bättre förhållande än på andra ställen. Det finns inte så många delar av världen där balansen mellan arbete och kapital är sådan, som t.ex. i de nordiska länderna, att den har tillåtit en utveckling av arbetsrätten på kapitalets bekostnad. Dessa framgångar är ömtåliga och kan snabbt förloras.

SÅ LÄNGE SOM MODE 4 TILLÅTER FÖRETAG att föra in billigare arbetskraft till EU-länderna och utnyttja löneskillnader har arbetskraften i värdlandet mycket att förlora. Argumentet att mode 4 är till för tillfällig arbetskraft minskar inte detta hot, därför att tillfälliga löntagare är mindre benägna att gå med i en fackförening eller tillåts inte göra detta, eftersom deras komparativa fördelar eller den komparativa fördel som de transnationella företagen erhåller genom mode 4 kan gå förlorad.

Det är en mycket stor förändring när demokratiska politiska beslut på olika förhandlingsarenor förloras, som t.ex. förhandlingar om kollektivavtal, och besluten istället sätts i händerna på företagen. Detta är särskilt allvarligt med överenskommelser om arbetskraftens rörlighet i handelsavtal, eftersom besluten inte kan tas tillbaka. Mode 4 överenskommelser när de väl är slutna ger företagen möjligheter att använda sig av eller väcka tvister för att kräva kompensatoriska åtgärder vid konflikter antingen genom sina regeringar eller direkt beroende vad som står i överenskommelsen

EU-maskineriet förhandlar nu mode 4 och gör utfästelser utan att medborgarna och medlemsstaterna vet om det. Detta borde vara ett stort problem, och det visar än en gång på EU:s fundamentalt odemokratiska natur. En globaliserad arbetsrätt à la mode 4 innebär ett skräckscenarium för fackföreningsrörelsen.

Jan-Erik Gustafsson

Skattepengar till lönedumpning

Staten använder skattebetalarnas pengar till lönedumpning. Så fungerar EU i praktiken. Det visar LO:s undersökning av tre stora infrastrukturprojekt i Stockholm och Malmö.

LO har undersökt tre av landets största infrastrukturprojekt. Resultatet presenteras i rapporten När arbetskraftskostnaderna pressar priset. Rapporten avslöjar hur EU:s inre marknad fungerar i praktiken.

Norra Länken och Citybanan i Stockholm samt Citytunneln i Malmö kostar tillsammans 36 miljarder kronor. Det är skattebetalarna som står för fiolerna. Infrastrukturprojekten är beställda av statliga Vägverket och Banverket, numera sammanslagna till Trafikverket.

60 till 65 procent av de 36 miljarderna går till olika entreprenörer. Byggena läggs ut på anbud i syfte att pressa priserna. Huvudentreprenörerna anlitar i sin tur underentreprenörer i flera led. Underentreprenörerna använder utländsk arbetskraft med låga löner.

Bland huvudentreprenörerna återfinns tyska Bilfinger Berger AG som står för en fjärdedel av den totala entreprenadkostnaden. Andra stora företag är svenska NCC, Skanska och PEAB. Varje enskild entreprenör använder mellan 10 till 40 olika underentreprenörer.

De statliga beställarna följer EU:s direktiv om lägsta möjliga kostnad. Men i kontrakten med huvudentreprenörerna ingår även skrivningar om vissa sociala hänsyn. Vid bygget av Citybanan tillämpas ett poängsystem där huvudentreprenören kan få bonus om den sköter sig.

Avtalen mellan huvud- och underentreprenörerna är däremot rent privaträttsliga. De är bortom all offentlig insyn. En rik flora av överenskommelser figurerar. Ibland skrivs formaliserade kontrakt. Ibland görs enklare affärer upp på telefon.

Det finns olika sorters underentreprenörer. En del är specialister som besitter särskild kompetens för kvalificerade arbetsuppgifter. Andra är i praktiken bemanningsföretag som levererar billig arbetskraft.

Det är den senare typen av underentreprenörer som i stor utsträckning anlitar billig utländsk

arbetskraft. Företagen är ofta skrivna i Polen eller på Irland. Där är skatter och sociala avgifter lägre än i Sverige. Det ger en konkurrensfördel när det gäller att vinna kontrakt.

Arbetarna kommer från Östeuropa, inte så sällan från folkrika Polen. I LO:s rapport framkommer att 45 procent av arbetskraften på de tre infrastrukturprojekten har sin skyldighet att betala skatter och avgifter i länder utanför Sveriges gränser.

Fackförbundet Byggnads sammanställer lönestatistik. Enligt denna tjänar en byggjobbare i Stockholm i genomsnitt 190 kronor i timmen brutto. I Malmö ligger genomsnittslönen på 180 kronor. När skatten är dragen hamnar nettolönen någonstans runt 130 kronor i timmen.

Bruttolönen för de utländska arbetare som bygger motor- och järnvägar i de två städerna ligger i intervallen 100 till 150 svenska kronor per timme. Det är mellan 55 och 80 procent av vad de svenska arbetarna får.

De utländska arbetarna har svårt att veta vad som är deras egentliga löner eftersom företagen ibland gör avdrag för resor och boende, både på brutto- och nettolönen. Det förekommer fall där arbetarna uppmanats att betala skatt både i Sverige och i sina hemländer.

Trots att det är vanligt med övertidsarbete betalas det sällan ut någon övertidsersättning. Polska byggnadsarbetare hävdar att de arbetar över 230 timmar övertid per månad. Det är snarare undantag än regel med skriftliga lönebesked.

På bygget av Norra Länken i Stockholm använder sig Skanska av både svensk och slovakisk arbetskraft. De utför samma arbete men slovakerna saknar svenska yrkesbevis. I praktiken tjänar de bara 65 procent av de svenska lönerna.

Underentreprenörerna trixar på alla möjliga vis för att få ner kostnaderna. Genom att skriva korta sexmånaderskontrakt för sina anställda slipper de betala svenska inkomstskatt. Företagen byter återkommande namn och organisationsnummer för att inte klassas som svenska.

Staten lägger ut stora infrastrukturprojekt på anbud. Syftet är att pressa priserna. Huvudentreprenörerna vinner sina kontrakt genom att anlita underleverantörer som utnyttjar underbetald utländsk arbetskraft. Skattebetalarnas pengar används till lönedumpning. Helt enligt regelverket för EU:s inre marknad.

Johan Wiman

Grekiska chaufförer ger upp strejk

Grekiska lastbilschaufförer strejkade i sex dagar i protest mot att åkeribranschen ska öppnas för konkurrens, även från utländska företag, vilket EU och Internationella valutafonden [IMF] ställt som krav för sitt mångmiljardlån till Grekland.

Förutom de omfattande nedskärningarna i den offentliga sektorn, däribland kraftiga inkomstsänkningar för lönearbetande, ungdomar och pensionärer, kräver EU och IMF långtgående nyliberala omstruktureringar.

Bland annat försöker den socialdemokratiska regeringen i Grekland att avreglera och konkurrensutsätta så kallade slutna yrkesgrupper såsom lastbils- och taxichaufförer, advokater, ingenjörer och apotekare.

33.000 lastbilschaufförer lade ned arbetet den 26 juli. Strejken riktade sig mot regeringens planer på att riva upp det strikt kontrollerade licenssystemet för de småföretagande åkarna.

REGERINGEN BESTÄMDE SIG EFTER TRE dagars strejk att använda sig av en undantagslag för att tvinga lastbilschaufförerna att börja jobba igen. De som vägrade kunde gripas, förlora sina licenser, bli av med sina fordon och dömas till fem års fängelse. Undantagslagen är egentligen avsedd för krigstillstånd och naturkatastrofer.

Men lastbilchaufförerna ignorerade regeringens beslut och omkring 500 chaufförer försökte storma transportministeriet i Aten. Regeringen svarade med att mobilisera den grekiska armén för att få igång bränsleleveranser till sjukhus, kraftstationer och flygplatser.

Inför dessa hot beslöt lastbilschaufförerna för att blåsa av strejken.

– Med beaktande av problemen som uppstått att försörja marknaden med mat, bränsle och andra produkter, och med en känsla för ansvar, beslutade vi att avbryta strejken med en knapp majoritet av rösterna, sade Giorgos Tzortzatos, talesman för lastbilschaufförernas fackförening.

Men chaufförerna har varnat att de bara tillfälligt har avbrutit sina aktioner för att återvända till förhandlingsbordet och förhandla med regeringen om liberaliseringen av åkeribranschen, och har hotat med nya aktioner om samtalen inte tillfredställer deras krav.

Jan-Erik Gustafsson

Nya postlagen fortsätter omregleringen

Den 22 juni antog riksdagen regeringens förslag till ny postlag. Lagen, som är en anpassning till EU:s postdirektiv, är den tredje sedan omregleringspolitiken inom postmarknaden tog fart i början av 90-talet.

EU:s postdirektiv har som bekant till syfte att öppna ett av de tidigare fredade områdena för privata och statliga kapital och dem som flockas kring dessa. Det gäller inte bara kapitalägarna själva utan också dem som koopteras till denna härskande klass. Exempelvis de postdirektörer som numera tjänar miljoner medan lönerna för dem som gör jobbet har sänkts. Före omregleringen var förhållandet mellan sorterarens och VD:s lön i Sverige 1:6, idag ligger den nästan kring 1:40.

Alla de utredningar som en gång i tidernas begynnelse föregick omregleringen av den svenska postmarknaden konstaterade att dåvarande Postverket fungerade mycket bra; låga kostnader, billig service, hög kvalitet, stark internationell konkurrenskraft. Och nöjd personal, skulle man kunna tillägga, även om det inte var något prioriterat ämne i utredningarna. Trots dessa fakta avslutades utredningarna med – att Postens brevmonopol skulle tas bort.

När nu omregleringarna varit i kraft i snart tjugo år kan vi konstatera att det överlag har blivit dyrare och oftast också en sämre service som följd. LO-ekonomen Dan Andersson fick 2003 den dåvarande [s]-regeringens uppdrag att utreda effekterna av omregleringarna inom post, taxi,

järnväg, inrikesflyg, tele och el. Inom samtliga områden utom tele hade priserna höjts avsevärt mycket mer än konsumentprisindex från avregleringen fram till 2003.

Och så har det sedan fortsatt och numera erkänner man öppet och skamlöst att det blir dyrare när monoopolet upphävs. Hur kan det komma sig?

Ett svar kan man finna i Dan Anderssons utredning. Han konstaterade som sagt att det mesta blivit dyrare och även att lönerna sänkts i de branscher som omreglerats. Trots detta föreslog han att man skulle fortsätta på den inslagna vägen, han berömde EU:s postdirektiv och ansåg att det var en intressant tanke att öppna Postens produktionsprocess för andra aktörer...

Han var alltså LO:s chefsekonom. I klartext är det så att så länge vi tillåter dessa människor att företräda oss så kommer också omregleringseländet att fortsätta och förvärras!

Propositionen föreslår en helt ny postlag och postförordning men med samma namn. Man stuvor om i texten och arbetar samman delar ur den gamla postlagen och postförordningen samt anpassar terminologin och språkbruket till EU:s senaste direktiv. Dessutom föreslår man en del viktiga förändringar i sak.

Den nya lagen träder i kraft redan den 1 september i år (2010).

DE VIKTIGASTE AVSNITTEN I DEN NYA LAGEN: Den ”samhällsomfattande posttjänsten” ska ha samma omfattning och kvalitet som idag.

I korthet innehåller den samhällsomfattande posttjänsten:

- alla ska ha en stadigvarande möjlighet att ta emot och avlämna postförsändelser [försändelser upp till 20 kg] till rimliga priser
- varje arbetsdag och minst fem dagar i veckan ska det göras minst en uppsamling och en utdelning av postförsändelser
- expeditions- och inlämningsställen ska ligga så tätt att användarnas behov beaktas
- minst 85 procent av de brev som lämnats in för övernattbefordran ska, oavsett var i landet de har lämnats in, ha delats ut inom landet senast nästa arbetsdag. Minst 97 procent ska ha delats ut inom tre arbetsdagar. [Kraven är med andra ord avsevärt lägre än de som Posten idag lever upp till].
- det ska vara möjligt att försäkra postförsändelser och att få kvitto på att en försändelse har

Foto: JAN AHMAN

tagits emot

- enstaka försändelser ska befordras till enhetliga priser [”enhetsportot”]

Kraven för den samhällsomfattande posttjänsten är hämtade från gällande EU-direktiv. Kravet på framför allt femdagarsutdelning har ifrågasatts av cheferna för flera av de stora postföretagen/förvaltningarna. Det gäller dock fortfarande och kommer därför att stå kvar i den svenska postlagen. Det nya är att postlagen inte längre pekar ut vem som ska ombesörja denna service; se nästa avsnitt.

”Enligt regeringens bedömning saknas det skäl att ... utse en eller flera postoperatörer att tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten, om den tillgodoses av marknadens aktörer i konkurrens på kommersiella grunder”. Så skriver regeringen på sidan 52 i sin proposition.

Enlig gällande lag/förordning ska PTS, i enlighet med tidigare EU-direktiv, utse ett eller flera av de företag som beviljas tillstånd att bedriva postverksamhet att också ombesörja den samhällsomfattande posttjänsten.

I den nya lagen/postförordningen slopas detta krav; ett ska ändras till ett får. Motiveringen är bland annat att EU:s nya direktiv från 2008 tagit bort kravet att medlemsländerna ska utse den eller de operatörer, som, i skydd av det tidigare monopolet på vissa försändelser, ska utföra den samhällsomfattande tjänsten.

NÄR DEN NYA LAGEN TRÄDER I KRAFT senare i år skulle därför Posten, rent teoretiskt och om man anser det affärsmässigt rätt, exempelvis kunna minska på antalet utdelningsdagar, åtminstone i de mer avlägsna delarna av landet. Nu är emellertid Posten fortfarande ett statligt ägt bolag och därför är detta än så länge inte politiskt korrekt. Man har i Posten Nordens bolagsordning och i avtalet mellan staterna skrivit in att företaget ska tillhandahålla en rikstäckande postverksamhet i Sverige och Danmark och i förarbetena till lagen utgår man ifrån att Posten även i fortsättningen ska tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten. Man hänvisar också till att regeringen fått godkännande av riksdagen att sälja ut högst 66 procent av Posten Norden. Siffran har valts därför att man med de resterande 34 procentens ägande kan förhindra att nya ägare exempelvis överge den samhällsomfattande servicen.

Den till synes oskyldiga ändringen av ett litet ska till får är mot den här bakgrunden, trots alla

Foto: ANNE METTE NILSEN

om och men, inget annat än ännu ett steg som öppnar för att försämra och fördyra samhällservicen även på detta område.

”Det finns för närvarande inget behov av att särskilt finansiera den samhällsomfattande posttjänsten.”

Så skriver regeringen i sin proposition. Även om man skriver att det är ”marknadens aktörer” som ska sköta servicen, så menar man att det är Posten som ska sköta den samhällsomfattande servicen och göra det utan särskilda bidrag.

Frågan är hur länge det håller och därför för utredarna också en argumentering kring vad man ska i göra i det fall som staten måste gripa in när russinplockarna [men det ordet använder inte utredarna!] tagit de bästa bitarna så att någon annan måste betala för den mindre lönsamma delen. Man skriver: ”Tillgången till den samhällsomfattande posttjänsten ska tillförsäkras genom upphandling om det är nödvändigt med hänsyn till kostnaderna för att tillhandahålla tjänsten”.

EU:s postdirektiv ger tre möjligheter för staterna att kompensera den/de företag som utför den samhällsomfattande servicen.

1. direkt statligt stöd
2. en kompensationsfond inrättas där samtliga operatörer får bidra
3. staten upphandlar servicen.

Regeringen föreslår det sista alternativet den dag som Posten inte längre klarar av att upprätthålla samhällsservicen. Det innebär att man fortsätter den politik som tidigare regeringar tillämpade i fråga om kassaservicen. Man tog ifrån Posten ensamrätten till de statliga betalningarna [och gav den till de privata bankkapi-

talen] och hindrade Posten att bedriva bankverksamhet [men IKEA fick!]. När kassaservicen därigenom blev olönsam fick skattebetalarna träda in med ett statligt bidrag.

En rimligare modell är naturligtvis – som fackförbundet Seko också påpekat i sitt remissvar – att en kompensationsfond inrättas. Därigenom får också de som tar för sig de bästa bitarna vara med och betala för det som är mindre lönsamt.

Men så vill regeringen inte ha det – och man lutar sig som vanligt mot EU, som nu ifrågasätter den finska modellen med en kompensationsfond.

”Prissättningen av den samhällsomfattande posttjänsten ska vara kostnadsorienterad och främja ett effektivt tillhandahållande av tjänsten. Prissättningen och tillhörande villkor ska vara öppna för insyn och icke-diskriminerande”.

Så skriver regeringen. Men om nu inget enskilt bolag utan ”marknaden” är formellt ansvarig för de samhällsomfattande tjänsterna, varför ska man då hålla nere priserna? Detta är ännu en glidning ut i det omregleringsträsk där vanliga kunder kommer att få betala ett dyrt pris.

Avsikten är dessutom att ytterligare snedvrída konkurrensen mellan Posten och russinplockarna genom att ge dessa ”insyn” i Postens affärer [eftersom det är Posten som ska stå för de samhällsomfattande tjänsterna] – medan Posten inte får någon inblick i exempelvis Bring/Citymails kalkyler.

”Andra tillståndshavare än den som tillhandahåller och förvaltar postnummersystemet ska hos tillståndsmyndigheten få begära en ändring i postnummersystemet.

EN POSTOPERATÖR SOM HAR TILLSTÅND att bedriva postverksamhet ska på begäran av en annan tillståndshavare se till att postförsändelser som väger högst 2 kg kan eftersändas till adresser som är belägna utanför den andre tillståndshavarens utdelningsområde.

Villkoren för eftersändning ska vara skäliga och konkurrensneutrala, samt icke-diskriminerande i förhållande till vad tillståndshavaren tillämpar för sin egen verksamhet. [...]

Konkurrensförbättrande åtgärder behövs i syfte att utveckla en effektivare konkurrens på postmarknaden. Regeringen avser att utreda förutsättningarna för postoperatörers och andra företags behov av tillgång till annan postoperatörs distributionskedja”.

Nu är vi inne på den postala infrastrukturen

och den så kallade konkurrensen.

Jag skrev inledningsvis att erfarenheterna – såväl självupplevda som statligt utredda – efter 20 års avregleringar visar på ett för de allra flesta medborgare negativt resultat. Den konkurrensens höga visa som regeringen sjunger på sidan 69 i propositionen blir därför parodisk:

”Konkurrens sporrar kreativitet, tillvaratar nytänkande och stimulerar kommersialiseringen av nya affärsmöjligheter. Detta leder till ett dynamiskt näringsliv med konkurrenskraftiga företag som har förutsättningar att växa och anställa ny personal vilket leder till att bryta utanförskapet. Ökad konkurrens medför också att köparnas valfrihet ökar och leder till högre kvalitet och lägre priser.”

Bryta utanförskapet, var Ordet.

REGERINGEN VILL ”ÖKA KONKURRENSEN”. Bland annat genom att ge Post- och telestyrelsen [PTS] ett stärkt uppdrag att övervaka konkurrensen inom postområdet. Det finns redan ett Konkurrensverk, som är nog så nitiska i sitt arbete att gynna det man kallar konkurrens, dvs. att försvåra för samhällsservice i statlig regi och underlätta för de privata kapitalen. Nu ska dessutom PTS – som redan arbetar i Konkurrensverkets anda – få än större befogenheter. Det är illavarslande.

”Den nya postlagen skapar förutsättningar för att stärka de mindre postoperatörernas ställning på marknaden. Genom att den samhällsomfattande posttjänsten garanteras och att konkurrensen på marknaden förbättras kommer såväl företag som konsumenter och övriga användare att gynnas av de nya reglerna.”

Så sammanfattar regeringen sin proposition. Att de inte skäms! Det är de stora privata och/eller statsägda monopolerna som kommer att lägga under sig marknaden. Se bara på resultatet av omregleringen inom vården, kollektivtrafiken och apoteken! Och för den delen också det som vi hittills har sett av postmarknaden. Det är de stora statliga och privata tyska, holländska och norska monopolbolagen liksom ett och annat riskkapitalbolag som hållit sig framme på marknaden. Postiljohan Lokalpost i Karlstad AB har inte mycket att komma med på den här marknaden, de används bara som skyltdockor för att dölja de verkliga avsikterna med omregleringen; att de stora och rika ska tjäna ännu mer och de små betala en ännu dyrare räkning.

Jan Åhman

Belgisk konflikt i EU-domstolen

Det belgiska byggföretaget Omalet anlidade en underentreprenör som gick i konkurs. Den belgiska staten krävde tillbaka sina pengar.

I Belgien finns en lag som få andra länder har. Den säger att huvudentreprenören kan tvingas betala underleverantörens sociala avgifter ifall denna går i konkurs.

Men Omalet vägrade. Företaget hävdar i stället att den belgiska lagen är ett handelshinder som strider mot EU:s fria rörlighet.

Eftersom EU:s domstol ska ta upp fallet är intresset stort även i andra EU-länder.

– Det här skulle kunna påverka alla sorters facklig verksamhet. Företag skulle kunna hävda att allt facket gör är ett handelshinder, säger Claudia Jiménez Guala, jurist på Nordens fackliga samorganisation [NFS].

Enligt henne skulle de nordiska länderna drabbas särskilt hårt. Det beror på att lagstiftningen här är förhållandevis svag då det är upp till parterna att göra upp om villkoren för anställda.

Nytt förslag om säsongsarbetsdirektiv

I mitten av juli offentliggjorde EU-kommissionen sitt förslag till gemensamma regler för säsongarbetare från länder utanför EU. Förslaget innebär att medlemsländerna fortsatt har befogenhet att bedöma behovet av säsongarbetare.

– Kommissionens förslag är ett steg i rätt riktning, och LO anser att den lagstiftning som ska gälla generellt för utländsk arbetskraft som arbetar tillfälligt i Sverige borde förstärkas med samma krav på likabehandling, säger LO:s och Europafackets ordförande Wanja Lundby-Wedin.

– Dock finns det ett antal saker som måste förtydligas. Det måste bli ännu tydligare att medlemsländerna även i fortsättningen får använda sina egna modeller för arbetsmarknaden, vilket innebär att Sverige kan implementera direktivet genom kollektivavtal, säger Wanja Lundby-Wedin.

– LO vill också att arbetsgivare måste styrka löne- och anställningsvillkor innan arbetstillstånd beviljas, vilket sedan ett par år inte längre är fallet i Sverige.

Foto: GÖSTA TORSTENSSON

Brittisk krisbudget kan leda till strejk

Den nya liberalkonservativa koalitionsregeringen i Storbritannien har lämnat sin första "krisbudget". Nu hotar de offentliga facken med strejk.

I genomsnitt ska alla myndigheter och departement minska på utgifterna med 25 procent under de kommande fyra åren. Momsen och andra skatter höjs och bidrag minskas.

Den offentliga sektorn – och i synnerhet den centrala statsförvaltningen [civil service] – kommer att drabbas hårt. Sänkta eller frysta löner samt sämre pensionsvillkor och avgångsvederlag kommer att genomföras under hösten.

– När vi står minför nedskärningar, attacker på våra pensioner, kontraktvillkor som rivs upp och en regering som inte vill förhandla – ja, då är konflikt nästan oundvikligt, säger Richard Simcox, presstalesman för PCS, ett av de ledande facken på den offentliga.

Samtidigt anklagar brittiska fackrepresentanter regeringen Cameron för att "förklara krig" mot fackföreningsrörelsen. Orsaken är ett nytt lagförslag som ökar kraven på de omröstningar som enligt lag måste föregå varje strejk, genom att lagstifta om minsta tillåtna valdeltagande.

– Konservativedemokraterna vet att det hårdaste motståndet mot deras nedskärningar kommer att komma från fackföreningarna. De börjar bli rädda och därför slår de till med antifackliga lagar som för tankarna till sydamerikanska militärdiktaturer, säger Bob Crowe, generalsekreterare i transportarbetarfacket RMT.

Gösta Torstensson

Klasskamp i Sydeuropa mot EU:s valutaunion

På EU-toppmötet i mars kom EU:s stats- och regeringschefer överens om en så kallad stabilitetsfond för att bistå den grekiska regeringen, eller som det också heter en "mekanism" som också ska kunna användas av andra EU-länder i finansiell och ekonomisk kris. I stabilitetsfonden kommer det att finnas 750 miljarder euro och för att få ta del av dessa pengar kommer det att krävas tuffa nedskärningar av de offentliga utgifterna och marknadsliberala reformer av välfärdssystem och arbetsmarknad.

Vid EU-toppmötet i juni enades de 27 stats- och regeringscheferna om skärpta budgetregler i EU:s så kallade stabilitetspakt, dvs. den ekonomisk-politiska tvångströja som euroländerna sitter fast i.

Enligt stabilitetspakten får budgetunderskottet vara maximalt 3 procent och den offentliga skulden maximalt 60 procent av bruttonationalprodukten, BNP. Euroländer som inte efterlever de finanspolitiska kraven ska kunna drabbas av böter på 0,5 procent av ett lands bruttonationalprodukt. Trots att nästan alla medlemsländer har större

underskott än vad EU tillåter har inget land bötfällts.

Nu enades EU-ledarna om att sanktioner i framtiden bör utdelas tidigare men vara mindre kännbara till att börja med. EU-presidenten Herman van Rompuy leder en grupp med finansministrar som också ska föreslå skärpt kontroll av medlemsländernas ekonomier.

EU-KOMMISSIONEN PRESENTERADE I SLUTET av juni ett förslag att införa tuffare sanktioner mot medlemsländer som dragit på sig stora budgetunderskott. Enligt förslaget ska kommissionen kunna stoppa jordbruks- och fiskestöd samt olika former av regionalt stöd om länderna inte uppvisar "budgetdisciplin".

– Genom att använda oss av dessa verktyg kan vi minska de gap i våra ekonomiska system som så dramatiskt har blottlagts av krisen, sade EU:s ekonomikommissionär Olli Rehn på en presskonferens i Bryssel.

I medlemsland efter medlemsland i EU verkställs nu enorma nedskärningspaket för att leva upp till stabilitetsfondens och stabilitetspaktens krav. Men åtgärderna möter hårt motstånd.

Den 29 juni gick grekiska arbetare återigen ut i en dygnslång generalstrejk i protest mot regering-

ens nedskärningar i den offentliga sektorn. Generalstrejken var den femte sedan februari.

Greklands regeringen, under ledning av socialdemokraten Georgios Papandreou, har genomdrivit drastiska besparingar för att tillmötesgå kraven från EU. Planen är att sänka budgetunderskottet på 13,6 procent av BNP till under 3 procent 2014. Det ska ske genom höjd pensionsålder, högre skatter på drivmedel, frysta löner för offentliganställda, ökad moms samt högre skatter på alkohol och tobak.

”Vi säger nej till den orättvisa, hårda, osolidariska pensionsreformen. Arbetarna och samhället kräver att deras sociala och ekonomiska rättigheter stärks, inte försvagas”, skriver landets två största centralorganisationer GSEE och ADEDY i ett gemensamt uttalande i samband med den senaste generalstrejken.

NÅGRA DAGAR TIDIGARE, DEN 25 JUNI, deltog omkring en miljon offentliganställda i Italien i en generalstrejk mot planerade åtstramningar enligt landets största fackliga centralorganisation CGIL.

Stora besparingar inom statlig och kommunal förvaltning. Starkt försämrade pensionsvillkor och inga löneökningar för offentliganställda under de närmaste två åren. Det är några av inslagen i det sparpaket som Silvio Berlusconi regering beslutat om. 25 miljarder euro ska sparas under åren 2011 och 2012. Italiens budgetunderskott uppgår för närvarande till 5,2 procent av BNP.

”Ingen förnekar att vi måste skära ned, men det måste vara rättvisa och framåtblickande nedskärningar. Det räcker inte med att bara skära i utgifterna”, sade CGIL:s vice ordförande Susanna Camusso vid en demonstration i Bologna.

EU:s finansministrar krävde i början av maj att Portugal drar åt svängremmen. Sedan dess har José Socrates socialdemokratiska regering bit för bit presenterat innehållet i ett nytt åtstramningspaket, det tredje under 2010, som ska få ner budgetunderskottet från 9,4 procent av BNP 2009 till 2,8 procent 2013. Det innebär bland annat höjd moms och att reglerna för ersättning till de arbetslösa blir hårdare.

Portugals fackföreningar har strejkat och demonstrerat med stöd av två partier till vänster om regeringen, Kommunistpartiet och Bloco de Esquerda.

Över 300.000 deltog i en demonstration i Lissabon den 29 maj, den största i landet på flera

decennier. Demonstrationen anordnades av CTGP-IN, Portugals största fackliga centralorganisation med 725.000 medlemmar.

Inför demonstranterna deklarerade Manuel Carvalho da Silva, ledaren för CTGP-IN, att ”det var inte folket som orsakade krisen” och att protesterna kommer att intensifieras och breddas, och han lämnade dörren öppen för en generalstrejk.

Spanien två största fackföreningar UGT och CCOO har utlyst en generalstrejk till den 29 september. Liksom i grannländerna är strejken en protest mot beslutade utgiftsminskningar samt mot en arbetsmarknadsreform som facken anser försämrar anställningstryggheten. Strejken ska pågå i 24 timmar.

José Luis Zapateros socialdemokratiska regering har redan bantat årets budget med 17 miljarder euro. Pensionerna ska frysas, mödrar ska inte längre få 2.500 euro per nyfödd, 13.000 offentliganställda blir av med jobbet och de offentligt anställdas löner ska sjunka med fem procent.

DE AV EU DIKTERADE ÅTSTRAMNINGARNA i Sydeuropa beror inte på att folken levt över sina tillgångar, såsom politiker, ekonomer och media försöker få oss att tro. Utländska banker, försäkringsbolag och pensionsfonder sprätte iväg över 2.000 miljarder euro i Grekland, Portugal och Spanien i svindelkonjunkturen efter anslutningen till EMU. Nu ska storbankerna räddas med nödlån från det offentliga och uppoffringar från folken.

En artikel i Wall Street Journal den 21 maj påpekar att ”banker från euroländerna har 1,58 triljoner dollar utstående till Grekland, Irland, Portugal och Spanien [...] så stabilitetsfonden är i själva verket avsedd att lindra plågorna för Europas banker”.

I artikeln citeras också den internationella finansbyrån Cantor Fitzgeralds nyhetsbrev: ”Argumentet att stabilitetsfonden är utformad för att hjälpa länderna i eurozonen är att behandla alla medborgare i Europa och hela världen som naiva dumbommar. Den snickrades ihop för att hjälpa de ledande europeiska bankerna.”

Samtidigt har EU-kommissionens ordförande José Manuel Barroso, enligt EU Observer, vid ett möte med brittiska fackföreningsledare hävdad att Spanien, Portugal och Grekland ”i praktiken [kan] försvinna som de demokratier vi känner i dag” till följd av skuldkrisen.

Gösta Torstensson

[eu och facket] är ett nyhetsbrev för folkrörelsen nej till eu:s fackliga nätverk. ansvarig utgivare: jan-erik gustafsson. redaktör: gösta torstensson. adress: rondovägen 312, 142 41 skogås. tfn: 08-771 43 79. e-post: gosta.torstensson@nejtill.eu.se.

folkrörelsen nej till eu är en partipolitiskt obunden medlemsorganisation. adress: pölgatan 5, 414 60 göteborg. e-post: kansli@nejtill.eu.se. hemsida: www.nejtill.eu.se.